

Onderzoek naar beschermde soorten in het bestemmingsplangebied Koningsoord te Berkel-Enschot (gemeente Tilburg)

Opdrachtgever: Heijmans Vastgoed B.V.

Maart 2017

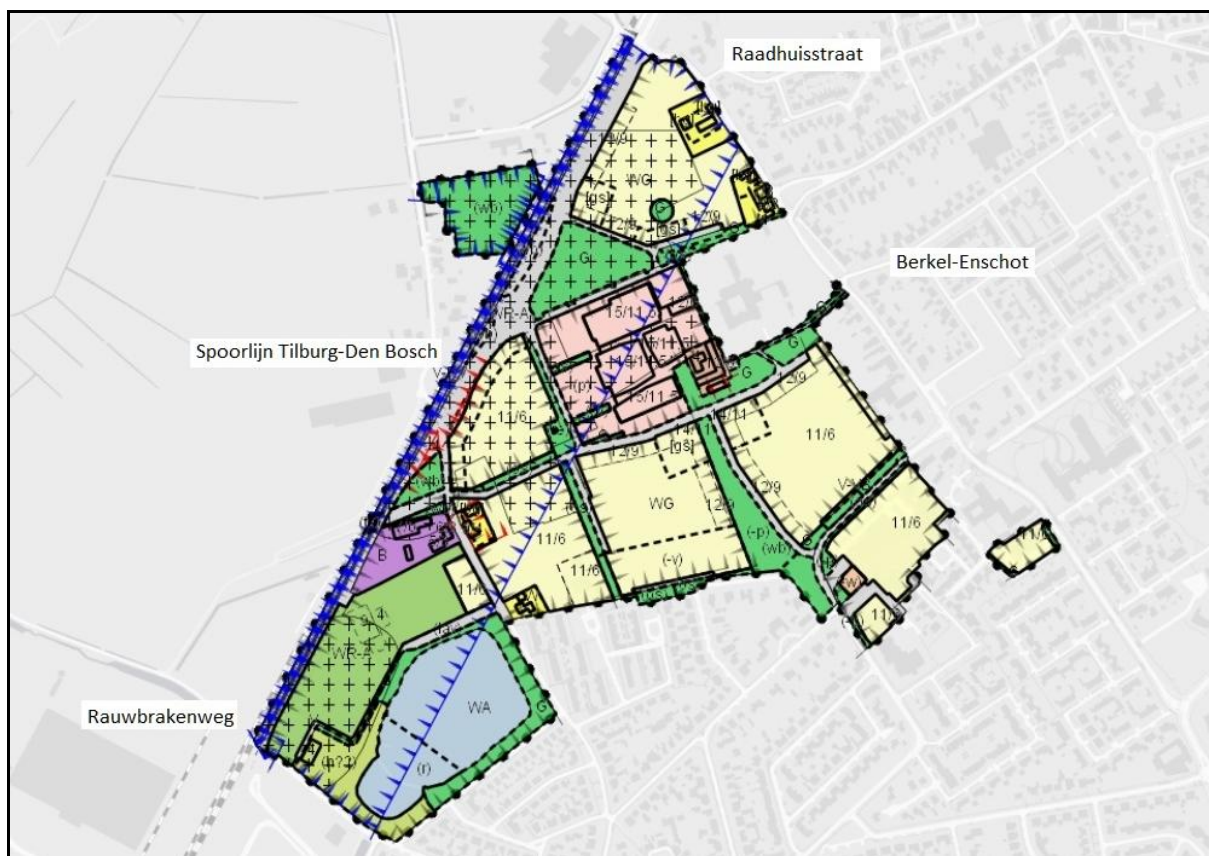

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Onderzoeksmethode en - resultaten	2
2.1. Onderzoeksmethode	2
2.2. Onderzoeksresultaten	3
2.2.1. Vogels	3
2.2.2. Zoogdieren	3
2.2.3. Amfibieën en reptielen	4
2.2.4. Overige diersoorten	4
2.2.5. Planten	4
3. Toetsing onderzoeksresultaten aan de Wet natuurbescherming	4
3.1. Wet natuurbescherming	4
3.2. Vogels	5
3.2.1. Algemene beschrijving	5
3.2.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten	6
3.3. Soorten van Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn	7
3.3.1. Algemene beschrijving	7
3.3.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten	7
3.4. Andere soorten	7
3.4.1. Algemene beschrijving	7
3.4.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten	8
3.5. Zorgplicht voor dieren en planten	9
3.6. Conclusies en aanbevelingen	9
4. Literatuur en bronvermelding	10

1. Inleiding

Het bestemmingsplangebied Koningsoord is gelegen aan de noordwestzijde van Berkel-Enschot (gemeente Tilburg) en wordt grotendeels ingesloten door de spoorlijn Tilburg-Den Bosch, de bebouwde kom van Berkel-Enschot en in het noorden door de Raadhuisstraat en in het zuiden door de Rauwbrakenweg. Binnen het bestemmingsplangebied Koningsoord is het voornemen om een nieuwe woonwijk te ontwikkelen met circa 900 woningen in een dorpse setting, inclusief voorzieningencentrum met winkelcentrum en maatschappelijke voorzieningen. Bestaande en structurerende landschappelijke elementen worden waar mogelijk geïntegreerd in het plan.

Kaart 1: ligging en begrenzing van het bestemmingsplangebied Koningsoord.

In 2014 is door Faunaconsult een onderzoek in het plangebied Koningsoord uitgevoerd naar beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet. Op basis van deze onderzoeksgegevens is in 2015 door het Ecologisch Adviesbureau Cools bepaald wat de effecten van de geplande inrichting op de beschermde soorten zijn. Vanaf 1 januari 2017 is de Flora- en faunawet vervangen door de Wet natuurbescherming. Voor de vaststelling van het bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de actuele en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten binnen het plangebied wordt getoetst aan de nieuwe wetgeving met betrekking tot de natuurbescherming.

2. Onderzoeksmethode en - resultaten

2.1. Onderzoeksmethode

In de periode eind februari tot eind september 2014 is door Faunaconsult tijdens een negental veldbezoeken een grotendeels gebiedsdekkend jaarrondonderzoek uitgevoerd naar beschermde planten-

en diersoorten. In februari en juli 2016 is door het Ecologisch Adviesbureau Cools een quick scan naar beschermde soorten uitgevoerd in gebiedsdelen die in 2014 niet waren onderzocht, te weten een AH-filiaal, Bibliotheek, De Schalm, het waterbergingsgebied ten westen en het kapelletje ten oosten van de spoorlijn. Met behulp van deze onderzoeken is een goed beeld verkregen van de soorten die zowel actueel als potentieel (kunnen) voorkomen.

2.2. Onderzoeksresultaten

2.2.1. Vogels

Vaste verblijf- en rustplaatsen

Binnen het plangebied zijn van enkele provinciaal minder algemene vogelsoorten broedterritoria dan wel nesten vastgesteld. In het bosje nabij de huisartsenpraktijk werd in 2014 een nest vastgesteld van de havik en een broedterritorium van de grote bonte specht. In lanen in het oosten van het plangebied werden in 2014 broedterritoria vastgesteld van de boomkruiper en boomklever.

Actueel dan wel potentieel is het plangebied ook geschikt als vaste verblijfplaats voor provinciaal (zeer) algemene soorten zoals de ekster, zwarte kraai, spreeuw, pimpelmees, koolmees, merel, roodborst, vink, groenling, houtduif, turkse tortel, heggenmus, winterkoning, zanglijster en zwartkop. In of aan de gebouwen van De Schalm, de bibliotheek en het AH-filiaal komen geen verblijfplaatsen voor van gebouwbewonende vogelsoorten (o.m. huismus, gierzwaluw). Ook potentieel zijn deze gebouwen niet geschikt als verblijfplaats.

Foerageergebieden

Het plangebied was in 2014 een foerageergebied voor de havik, sperwer en kerkuil. Het waterbergingsgebied ten westen van de spoorlijn is een onderdeel van het foerageergebied van de steenuil en kerkuil, waarvan in 2015 ten noorden van het waterbergingsgebied (dus buiten het plangebied!) respectievelijk een territorium en een vaste verblijfplaats is vastgesteld. Het plangebied is potentieel ook geschikt als foerageergebied voor de huismus, buizerd en ransuil.

2.2.2. Zoogdieren

Vleermuizen

In 2014 zijn in lanen in het oosten van het plangebied een vaste vliegroute van de gewone dwergvleermuis en vaste verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis vastgesteld.

In of aan de gebouwen van De Schalm, de bibliotheek en het AH-filiaal, alsook het kapelletje zijn in 2016 geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Ook potentieel zijn deze gebouwen niet geschikt als verblijfplaats.

Het gehele plangebied is een actueel en/of potentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger, terwijl voor de gewone grootoorvleermuis met name het oostelijk deel van het plangebied een actueel en/of potentieel foerageergebied is.

Landzoogdieren

In 2014 is in het bosje nabij de huisartsenpraktijk een dassenburcht waargenomen met 8 belopen pijpen. Elders in het plangebied zijn ook twee wissels van de das vastgesteld.

Van de eekhoorn is in 2014 een nest in het bosje nabij de huisartsenpraktijk vastgesteld.

Andere landzoogdiersoorten die in 2014-2016 binnen het plangebied zijn waargenomen zijn de aardmuis, bosmuis, bunzing, gewone bosspitsmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis en veldmuis. De soorten gebruiken of gebruikten het plangebied als een vaste verblijfplaats, rustplaats en/of foerageergebied. Van de meeste genoemde muizensoorten en van het konijn zijn binnen het plangebied vaste verblijfplaatsen waargenomen. De bunzing zal het plangebied zeer

waarschijnlijk alleen als foerageergebied gebruiken. Het plangebied is potentieel ook geschikt als vaste verblijfplaats en/of foerageergebied voor de vos, hermelijn en wezel.

2.2.3. Amfibieën en reptielen

In 2014 en 2016 zijn twee amfibiesoorten waargenomen, namelijk de provinciaal algemene bruine kikker en gewone pad. In beide gevallen betrof het slechts enkele, rondtrekkende, juveniele en volwassen exemplaren. Het is zeer aannemelijk dat binnen het plangebied ook af en toe exemplaren van de bastaardkikker rondtrekken en dan in bijzonder juveniele exemplaren. De bermsloten nabij de spoorlijn zijn potentieel geschikt als tijdelijke verblijfplaats voor de kleine watersalamander.

Geschikte voortplantingswateren voor amfibiesoorten komen binnen het plangebied niet voor. Mede om deze reden, alsook het gebrek aan geschikt landbiotoop, is de kans dat er zeldzamere amfibiesoorten (ondermeer alpenwatersalamander, kamsalamander) in het plangebied voorkomen zo goed als zeker uitgesloten.

Voor reptielen zoals de hazelworm of levendbarende hagedis is het plangebied nagenoeg geheel ongeschikt als leefgebied.

2.2.4. Overige diersoorten

Andere beschermde diersoorten behorende tot de vissen, dagvlinders en libellen zijn binnen het plangebied in de onderzoeksperiode 2014-2016 niet waargenomen. Voor vissen komt er in het plangebied sowieso geen geschikt leefgebied voor. Slechts de sloten langs en/of nabij de spoorlijn bevatten gedurende de winter en het voorjaar water, maar staan later in het jaar meestal geheel droog. Ook voor libellen komt er om deze reden binnen het plangebied niet of nauwelijks geschikt voortplantingsbiotoop voor. In de onderzoeksperiode zijn alleen zwervende exemplaren waargenomen van enkele provinciaal algemene libellensoorten, zoals lantaarntje, azuurwaterjuffer, gewone oeverlibel, steenrode heidelibel en viervlek.

Met betrekking tot de dagvlindersoorten zijn tijdens de onderzoeksperiode uitsluitend provinciaal (zeer) algemene soorten waargenomen, zoals klein geaderd witje, citroenvlinder, icarusblauwtje, groot dikkopje, oranje zandoogje, bont zandoogje, atalanta en dagpauwoog.

2.2.5. Planten

Het plangebied bestaat grotendeels uit landbouwgrond, waaronder maïsakkers en weilanden. Met name in het oostelijk deel van het plangebied komen enkele verruigde graslanden en lanen voor, alsook een gemengd bosje nabij de huisartsenpraktijk. Het overgrote deel van de plantensoorten dat voorkomt binnen het plangebied is provinciaal (zeer) algemeen. In 2014 en 2016 werd in een waterput nabij de huisartsenpraktijk de tongvaren waargenomen, een provinciaal tamelijk zeldzame muurplant. In 2016 werden in een voormalige tuin nabij het kapelletje enkele exemplaren aangetroffen van de provinciaal tamelijk algemene brede wespenorchis. Beide soorten waren destijds nog beschermd volgens de Flora- en faunawet, echter binnen de Wet natuurbescherming zijn deze soorten niet opgenomen.

3. Toetsing onderzoeksresultaten aan de Wet natuurbescherming

3.1. Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 geldt de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet.

De Wet natuurbescherming kent drie categorieën beschermde soorten:

- alle van nature in Nederland in het wild levende vogels worden beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn;

- soorten beschermd volgens de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten': soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie categorieën worden in de onderstaande tekst nader toegelicht, waarbij tevens de situatie van de soorten binnen het plangebied wordt beschreven en gevolgen voor de soorten door de geplande activiteiten.

3.2. Vogels

3.2.1. Algemene beschrijving

In Noord-Brabant broeden circa 190 vogelsoorten. Het overgrote deel is zeer tot vrij zeldzaam en circa 30 vogelsoorten zijn (zeer) algemeen.

Met betrekking tot de vogelsoorten gelden binnen de Wet natuurbescherming vier verbodsartikelen: Art 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.

Art 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Art 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.

Art 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Lijst van jaarrond beschermde vogelnesten

Vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Op de volgende vier categorieën gelden de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming het gehele jaar:

1. Nesten van de steenuil die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders (roek, gierzwaluw en huismus) die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en beperkt beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en beperkt beschikbaar. Van de 5 soorten broeden de slechtvalk, grote gele kwikstaart, ooievaar en kerkuil zeer tot tamelijk zelden in Noord-Brabant.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. Van de 7 soorten broeden de boomvalk, buizerd, havik, sperwer, wespandief en ransuil in Noord-Brabant.

Tot de categorie 5 behoren vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Tot de categorie 5 behoren momenteel 34 vogelsoorten, waarvan het overgrote deel ook broedt in Noord-Brabant. De draaihals, tapuit, brilduiker, glanskop en hop broeden echter zeer zeldzaam in Noord-Brabant. Daarentegen behoren tot de lijst ook enkele (zeer) algemene soorten, te weten de ekster, zwarte kraai, koolmees, pimpelmees en spreeuw. Andere (minder algemene) soorten die tot de categorie 5 behoren zijn de boerenzwaluw, huiszwaluw, oeverzwaluw, ijsvogel, blauwe reiger, groene specht, zwarte specht, grote en kleine bonte specht, bosuil, torenvalk, bonte en grauwe vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, zwarte mees, gekraagde en zwarte roodstaart. De soorten uit de categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

3.2.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten

Vaste verblijf- en rustplaatsen

Van de vogelsoorten behorende tot de categorieën 1 t/m 4 van de lijst van jaarrond beschermde nesten is in 2014 in het bosje nabij de huisartsenpraktijk een nest waargenomen van de havik. In december 2015 is door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in het kader van de Flora- en faunawet reeds een ontheffing verleend voor het verstoren van het nest van de havik. Deze ontheffing blijft ook onder de Wet Natuurbescherming geldig tot 2020. Na inspectie van de eventuele aanwezigheid van een bewoond haviksnest zal het desbetreffende bosje in maart 2017 worden gekapt.

Van de categorie 5-soorten zijn vaste verblijfplaatsen waargenomen van de minder algemene grote bonte specht, boomkruiper en boomklever. De verblijfplaats van de grote bonte specht kwam in 2014 voor in het bosje nabij de huisartsenpraktijk. De aanvraag van een ontheffing voor het verstoren van de verblijfplaats van de grote bonte specht was niet noodzakelijk aangezien deze soort op lokaal niveau een niet-zeldzame of sterk achteruitgaande broedvogel is.

De verblijfplaatsen van de boomklever en boomkruiper kwamen in 2014 voor in de lanen aan de oostzijde van het plangebied. De lanen zullen niet worden verwijderd en hiermede ook niet de verblijfplaatsen van de boomkruiper en boomklever. Ook door werkzaamheden in de omgeving zullen de verblijfplaatsen niet worden verstoord of verdwijnen.

Actueel dan wel potentieel is het plangebied ook geschikt als vaste verblijfplaats voor enkele (zeer) algemene categorie 5-soorten, zoals de ekster, zwarte kraai, spreeuw, pimpelmees en koolmees. Aangezien deze vogelsoorten lokaal niet zeldzaam zijn dan wel niet sterk achteruitgaan is de aanvraag van een ontheffing niet noodzakelijk bij een eventuele vernietiging van de vaste verblijfplaatsen. Verwijdering van het broedbiotoop (veelal bomen en struiken) van vogels binnen het plangebied dient plaats te vinden buiten het broedseizoen (= maart tot en met september), tenzij door een vogelkundige tijdens een inspectie is vastgesteld dat er geen vogels broeden in de te verwijderen elementen.

Foerageergebieden

Het plangebied was in 2014 een foerageergebied voor de havik, sperwer en kerkuil. Dit foerageergebied zal door de geplande activiteiten nagenoeg geheel verdwijnen. Conform de Flora- en faunawet was de aantasting van een foerageergebied ontheffingsplichtig als dit foerageergebied van groot c.q. essentieel belang is voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de kerkuil, havik en sperwer. Het is (nog) onduidelijk of dit ook geldt binnen de Wet natuurbescherming. Echter aangezien het totale foerageergebied van de genoemde soorten vele malen groter is dan het foerageergebied binnen het plangebied kan worden vastgesteld dat het plangebied geen essentieel foerageergebied is, maar een onderdeel van een veel groter foerageergebied.

Het waterbergingsgebied ten westen van de spoorlijn is een onderdeel van het foerageergebied van de steenuil en kerkuil, waarvan in 2015 ten noorden van het waterbergingsgebied (dus buiten het plangebied!) respectievelijk een territorium en een vaste verblijfplaats is vastgesteld. Het foerageergebied zal in de toekomst naast grasland ook gaan bestaan uit ruigtevegetaties, waardoor het voedselaanbod voor de kerk- en steenuil plaatselijk kan toenemen. Het gedeeltelijk en incidenteel gebruik van het perceel als waterberging zal zeer waarschijnlijk geen negatief effect hebben op het aantal muizen, wormen en (larven van) kevers c.q. het voedselaanbod voor kerk- en steenuil.

Het plangebied is potentieel ook geschikt als foerageergebied voor de huismus, buizerd en ransuil. Van genoemde soorten komen vaste verblijfplaatsen in de nabijheid van het plangebied voor. Echter ook voor deze soorten geldt dat het plangebied slechts een onderdeel zal zijn van een veel groter foerageergebied en hierdoor niet van essentieel belang.

3.3. Soorten van Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn

3.3.1. Algemene beschrijving

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, die opgenomen zijn in de Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a), het Verdrag van Bern (bijlage II) en/of het Verdrag van Bonn (bijlage I). Tot deze soorten behoren ondermeer alle vleermuissoorten, boomkikker, heikikker, poelkikker, rugstreeppad, kamsalamander, gladde slang, drijvende waterweegbree, bever, noordse woelmuis, pimperlblauwtje, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en de platte schijfkoren.

Met betrekking tot de diersoorten gelden binnen de Wet natuurbescherming vier verbodsartikelen:

Art 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.

Art 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.

Art 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

Art 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.

Met betrekking tot de plantensoorten geldt het verbodsartikel:

Art 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

3.3.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten

Binnen het plangebied zijn in 2014 twee soorten waargenomen die beschermd zijn volgens de Habitatrichtlijn en Verdrag van Bern, namelijk de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. In 2014 zijn in lanen in het oosten van het plangebied een vaste vliegroute van de gewone dwergvleermuis en vaste verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis vastgesteld. De lanen zullen niet verdwijnen door de geplande activiteiten en daardoor, en evenmin door andere activiteiten, zullen de vaste vliegroute en vaste verblijfplaatsen van de genoemde vleermuissoorten niet verdwijnen.

Het plangebied is een actueel dan wel potentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger en met name het oostelijk deel van het plangebied ook voor de gewone grootoorvleermuis. Door de geplande activiteiten zal het foerageergebied deels in waarde afnemen. Conform de Wet natuurbescherming is de aantasting van het foerageergebied ontheffingsplichtig als het foerageergebied van groot c.q. essentieel belang zou zijn voor de functionaliteit van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving van het plangebied. Het plangebied is echter momenteel niet van essentieel belang als foerageergebied voor vleermuizen.

Voor de overige soorten die beschermd zijn volgens de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn is het plangebied niet geschikt als vaste verblijfplaats, groeiplaats, rustplaats en/of foerageergebied.

3.4. Andere soorten

3.4.1. Algemene beschrijving

Tot de 'andere' soorten behoren diverse nationaal beschermde landzoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en planten.

Met betrekking tot de diersoorten gelden binnen de Wet natuurbescherming twee verbodsartikelen:

Art 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.

Art 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Het opzettelijk verontrusten en het verstoren van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van andere soorten is in de Wet natuurbescherming niet (langer) verboden.

In de provincie Noord-Brabant zijn diverse soorten vrijgesteld van de bovengenoemde verboden bij activiteiten die betrekking hebben met ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw, aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer. Tot de soorten behoren onder andere de amfibiesoorten: bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander, de zoogdiersoorten: egel, haas, konijn, ree, vos, wild zwijn en diverse muizensoorten, zoals de huispitsmuis, bosmuis, rosse woelmuis en veldmuis. Bunzing, hermelijn en wezel zijn vrijgesteld tot 1 oktober 2017.

Tot de diersoorten die niet zijn vrijgesteld behoren zoogdiersoorten zoals de das, eekhoorn, boom-marter, steenmarter, amfibie- en reptielsoorten zoals de vinpootsalamander, alpenwatersalamander, levendbarende hagedis en hazelworm, vlindersoorten zoals het gentiaanblauwtje, bruin dikkopje en kleine ijsvogelvlinder, libellensoorten zoals de bosbeekjuffer, gevlekte glanslibel en beekrombout en de vissoorten grote modderkruiper en beekprik.

Met betrekking tot de plantensoorten geldt het verbodsartikel:

Art 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermd zijn diverse zeldzame akkerplanten, zoals blauw guichelheil, wilde ridderspoor, korensla en naaldenkervel, alsook ondermeer dennenorchis, kranskarwij, rozenkransje en blaasvaren.

3.4.2. Situatie binnen het plangebied en gevolgen door de geplande activiteiten

Binnen het plangebied zijn in de onderzoeksperiode 2014-2016 14 soorten waargenomen die behoren tot de 'andere' soorten, namelijk de amfibiesoorten: bruine kikker en gewone pad en de landzoogdieren: aardmuis, bosmuis, bunzing, gewone bosspitsmuis, das, eekhoorn, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis en veldmuis.

De soorten gebruiken of gebruikten het plangebied als een vaste verblijfplaats, rustplaats en/of foerageergebied. Vaste verblijfplaatsen zijn in 2014 vastgesteld van ondermeer de das en eekhoorn in het bosje nabij de huisartsenpraktijk. Met zekerheid zijn van de meeste genoemde muizensoorten en van het konijn vaste verblijfplaatsen binnen het plangebied waargenomen. De bunzing zal het plangebied zeer waarschijnlijk alleen als foerageergebied gebruiken.

Het plangebied is potentieel ook geschikt als vaste verblijfplaats en/of foerageergebied voor de vos, hermelijn en wezel. Geschikte voortplantingswateren voor amfibieën zoals de bruine kikker, gewone pad, alsook bastaardkikker en kleine watersalamander komen niet voor.

Door de geplande activiteiten zullen de vaste verblijfplaatsen, rustplaatsen en/of foerageergebieden voor de meeste genoemde soorten sterk verminderen of geheel verdwijnen. De meeste genoemde soorten zijn in Noord-Brabant vrijgesteld, waardoor de aanvraag van een ontheffing voor het vernielen of beschadigen van de vaste verblijf- en/of rustplaatsen niet noodzakelijk is. Bunzing, hermelijn en wezel zijn vrijgesteld tot 1 oktober 2017.

Voor het vernielen of beschadigen van vaste verblijf- en/of rustplaatsen dan wel het vangen van de das en eekhoorn is de aanvraag van een ontheffing wel noodzakelijk. In oktober 2015 is door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in het kader van de Flora- en faunawet reeds een ontheffing verleend voor het vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen; het beschadigen, vernielen of verstoren van holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen en het vervoeren en onder zich hebben van de das. De dassen die verbleven in het bosje nabij de huisartsenpraktijk zijn in 2016 gevangen en verplaatst naar een geschikte locatie buiten het plangebied. Momenteel (= maart 2017) komen er geen vaste verblijfplaatsen van de das in het plangebied meer voor.

In december 2015 is door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in het kader van de Flora- en faunawet reeds een ontheffing verleend voor het verstoren van het nest van de eekhoorn in het bosje nabij de huisartsenpraktijk. Deze ontheffing blijft ook onder de Wet Natuurbescherming geldig tot 2020. Buiten de kwetsbare perioden (= december tot en met februari en mei tot en met juni) van

de eekhoorn zal het desbetreffende bosje in maart 2017 worden gekapt na inspectie van de eventuele aanwezigheid van een bewoond eekhoornnest.

Andere amfibie- en landzoogdiersoorten dan wel planten-, reptiel-, vis-, libelle- en/of dagvlindersoorten behorende tot de categorie 'andere' soorten komen actueel niet binnen het plangebied voor dan wel is het plangebied potentieel niet geschikt als vaste verblijfplaats, rustplaats en/of foerageergebied.

3.5. Zorgplicht voor dieren en planten

Of dier- en plantensoorten nu beschermd zijn of niet, iedereen moet voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De wet erkent daarmee de intrinsieke waarde van in het wild levende soorten. De Memorie van Toelichting zegt het zo: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd". Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer u een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, u zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van uw handelen.

3.6. Conclusies en aanbevelingen

- In oktober en december 2015 is door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in het kader van de Flora- en faunawet reeds een ontheffing van de verbodsbepalingen verleend met betrekking tot de vaste verblijfplaats van de das, havik en eekhoorn in het bosje nabij de huisartsenpraktijk. Deze ontheffing blijft ook onder de Wet Natuurbescherming geldig tot 2020. Momenteel komen er geen vaste verblijfplaatsen van de das in het plangebied voor. Na inspectie van de eventuele aanwezigheid van een bewoond haviks- en/of eekhoornnest zal het desbetreffende bosje in maart 2017 worden gekapt.
- Verwijdering van het broedbiotoop (veelal bomen en struiken) van vogels binnen het plangebied dient plaats te vinden buiten het broedseizoen (= maart tot en met september), tenzij door een vogelkundige tijdens een inspectie is vastgesteld dat er geen vogels broeden in de te verwijderen elementen.
- Het plangebied is actueel dan wel potentieel niet van essentieel belang als foerageergebied voor de havik, buizerd, sperwer, kerkuil, ransuil, huismus en vleermuizen, aangezien het totale foerageergebied van deze soorten vele malen groter is dan het foerageergebied binnen het plangebied. Voor de geplande aantasting van het foerageergebied is de aanvraag van een ontheffing niet noodzakelijk.
- Door de geplande activiteiten zullen de vaste verblijfplaatsen, rustplaatsen en/of foerageergebieden voor de diverse beschermde soorten behorende tot de categorie 'andere' soorten sterk verminderen of geheel verdwijnen. De soorten zijn in Noord-Brabant vrijgesteld, waardoor de aanvraag van een ontheffing voor het vernielen of beschadigen van de vaste verblijf- en/of rustplaatsen niet noodzakelijk is. Bunzing, hermelijn en wezel zijn vrijgesteld tot 1 oktober 2017.
- Voor de overige soorten die beschermd zijn volgens de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn dan wel behorend tot de categorie 'andere' soorten is het plangebied niet geschikt als vaste verblijfplaats, groeiplaats, rustplaats en/of foerageergebied.

4. Literatuur en bronvermelding

Das en Boom, 2015.

Plan van aanpak verplaatsing dassen Koningsoord Berkel-Enschot. Beek-Ubbergen.

Ecologisch Adviesbureau Cools, 2015.

Onderzoek naar beschermde soorten in het plangebied Oostkamer te Tilburg. Ulvenhout.

Ecologisch Adviesbureau Cools, 2015.

Effecten en maatregelen met betrekking tot beschermde natuurwaarden in het plangebied Koningsoord te Berkel-Enschot (gemeente Tilburg). Ulvenhout.

Ecologisch Adviesbureau Cools, 2016.

Quick scan beschermde natuurwaarden AH-filiaal, de bibliotheek, De Schalm en het waterbergingsgebied in het plangebied Koningsoord te Berkel-Enschot (gemeente Tilburg). Ulvenhout.

Ecologisch Adviesbureau Cools, 2016.

Quick scan beschermde natuurwaarden in en nabij het kapelletje in het plangebied Koningsoord te Berkel-Enschot (gemeente Tilburg). Ulvenhout.

Faunaconsult, 2015.

Flora- en faunaonderzoek op het terrein van de abdij Koningsoord te Berkel-Enschot. Belfeld.

Gedeputeerde Staten Noord-Brabant, 2017.

Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. Den Bosch.

Ministerie van Economische Zaken, 2016.

Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2005.

Natuurkalender Broedvogels. 's-Gravenhage.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. 's-Gravenhage.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2015.

Ontheffing verbodsbepalingen artikel 9, 11 en 13 Flora- en faunawet m.b.t. de das voor de periode 2015-2020. Den Haag.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2015.

Ontheffing verbodsbepalingen artikel 11 Flora- en faunawet m.b.t. de havik en eekhoorn voor de periode 2015-2020. Den Haag.